

Doslov – Česká volební statistika dnes

Po zániku federálního státu a vzniku samostatné České republiky dnem 1.1.1993 pokračoval Český statistický úřad v rozvíjení volební statistiky podle principů, založených v roce 1990 Federálním statistickým úřadem. Výsledkem systematického působení v této oblasti jsou konsistentní řady podrobných informací o výsledcích všech voleb, konaných na území ČR od voleb v červnu 1990 (s výjimkou komunálních voleb v roce 1990), a také dosud provedeného jednoho celostátního referenda.

Při poskytování informací o výsledcích voleb sledujeme dva hlavní směry, jejichž orientace a náplň vyplývá jak z ustanovení příslušné právní úpravy voleb, tak i z poslání státní statistiky, formulovaného v zákonu o státní statistické službě.

Prvním z nich, a pravděpodobně také prioritním, je zajištění pohotových a všeobecně dostupných informací o průběžné sumarizaci výsledků právě probíhajících voleb. Údaje o výsledcích hlasování, převzaté od jednotlivých okrskových volebních komisí, jsou ihned zobrazovány na internetovém volebním serveru, a to jak v elementární podobě, tak i ve formě průběžné sumarizace za vyšší územní celky a v souhrnu za jednotlivá volební území. Informace zde zůstávají k dispozici všem zájemcům trvale i po skončení voleb a vyhlášení jejich výsledků Státní volební komisí.

Druhým směrem je produkce a zveřejňování dalších informací, které čerpají z výsledků právě provedených voleb, z výsledků více voleb téhož typu za delší časové období nebo i z výsledků voleb různých typů, ať už právě ukončených nebo z předchozích let, popř. i ze zdrojů již historických. Záměrem v této oblasti je nabídka a produkce účelově orientovaných skupin výstupů, o kterých lze předpokládat, že by vyhověly požadavkům a představám co nejširší škály uživatelů volebních výsledků. Reprezentanty takových skupin výstupů jsou např.:

- publikace (elektronické, na papírovém nosiči)
- veřejná databáze
- časové řady vybraných ukazatelů
- řada základních informací ke každým jednotlivým volbám, které se v ČR konaly od roku 1990
- kapitola „Volby“ ve Statistické ročence ČR
- poskytování elektronických výstupů podle objednávek
- výběrová zpracování podle individuálních požadavků (zakázkové zpracování)
- další formy, např. příspěvky pro sdělovací prostředky a odborná periodika

Internetové adresy, kde lze informace o výsledcích voleb a referend nalézt:

- volební server s výsledky, uloženými v rámci závazného systému zjišťování a zpracování výsledků voleb podle právní úpravy voleb, jsou zde dostupné také informace o počtu a struktuře politických subjektů a jednotlivých kandidátů v těchto volbách kandidujících: www.volby.cz
- další produkty volební statistiky, zpracované v rámci samostatné působnosti úřadu ve volební statistice: www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/volby_a_csu

Výsledky voleb, případně celostátního referenda, jsou dostupné v různě dlouhém časovém odstupu poté, kdy jsou verifikovány ve formě zápisů o výsledku voleb (výsledku hlasování), příp. schváleny nebo vyhlášeny stanovenými volebními orgány, např. volebními komisemi. Údaje, které jsou zjišťovány a uváděny v zápisech, jsou zpravidla stanoveny příslušným volebním zákonem a tvoří tak výchozí, elementární obsah výsledků voleb. Nejčastěji jde o počty oprávněných voličů zaregistrovaných a počty těch, kteří skutečně volili, dále o počty hlasů pro jednotlivé kandidující politické subjekty a o počty mandátů, které získaly, uvádějí se i jména zvolených osob. Významnou součástí statistického zpracování je i územní identifikace zjišťovaných výsledků voleb, která umožňuje jejich poskytování nejen za volební území, ve kterém se rozděluje stanovený počet mandátů, ale i na co nejnižších úrovních územních celků a jejich agregacích (např. volební okrsek, obec, skupina obcí, okres aj.).

Pokud to právní úprava voleb umožňuje, mohou být předmětem volební statistiky i další prvky volebního procesu, např. vybrané osobní charakteristiky kandidátů, geneze v názvosloví politických subjektů a hledání možností srovnávání jejich volebních výsledků v čase, prezentace a srovnávání výsledků voleb v co nejširší škále územních pohledů a v různých formách (např. kartografické výstupy).